

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи **Наталія МИХАЛЬЧЕНКО**
28 березня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(В Т. Ч. ФОЛЬКЛОР)

ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),
освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

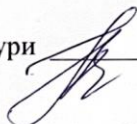
Миколаїв – 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол від «26» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри української мови і літератури (Лілія РУСКУЛІС)

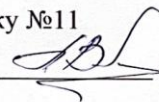
Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року №12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «27» серпня 2024 року №11

Голова навчально-методичної ради (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Історія української літератури (в т. ч. Фольклор)» розкрито феномен усної народної творчості, проаналізовано специфіку фольклору, його жанрову систему, історію й поетику окремих жанрів, з'ясовано особливості усної народної творчості кожного історичного періоду, розглянуто найвідоміші фольклористичні праці про усну народну творчість взагалі та окремі жанри зокрема, висвітлено взаємодію фольклору та літератури; визначено основні тенденції українського літературного процесу XI–XVIII ст., окреслено історичні та культурні особливості формування давньої української літератури, презентовано кращі зразки художньої літератури означеного періоду, досліджено проблемно-тематичні й стилістичні риси літературних пам'яток і художніх творів від часів Київської Русі до кінця XVIII ст., схарактеризовано їх взаємозв'язки зі світовими надбаннями, встановлено характерні особливості індивідуального стилю митців слова; закріплено знання літературознавчих понять; акцентовано на критичному сприйманні наукових публікацій тенденційного характеру, формуванні вмінь і навичок аналізувати художні твори та явища літературного процесу, виробленні самостійного погляду студентів на художні явища.

Також визначено загальнонаціональні тенденції розвитку літератури у зв'язках з іншими літературами, виявлено риси взаємовпливу та специфіки в українському й світовому літературно-мистецькому процесі; окреслено історичну змінюваність напрямів, жанрів і стилів, сформовано знання студентів про основні етапи розвитку української та зарубіжної літератур від найдавніших часів до XVIII століття; з'ясовано специфіку жанрово-стильових та ідейно-художніх особливостей української й зарубіжної літератури означеного періоду; розкрито основні аспекти з проблем розвитку української та світової літературно-естетичної думки; закріплено знання літературознавчих понять; встановлено характерні особливості індивідуального стилю митців; проаналізовано іманентні риси української прози, поезії та драматургії; досліджено художні твори, зважаючи на динаміку літературно-художніх стилів, змінність естетичних концепцій в історії української та світової літератури, використовуючи відповідні праці з літературознавства, літературно-критичні розвідки та художні тексти.

Ключові слова: фольклор, синкретичність, давня українська література, медієвістика, протографи, апокрифи, агіографічна література, бароко, бурлеск, вертеп, гомілетика, епістола, євангеліє, інтермедія, канонічний текст, козацькі літописи, компіляція, літописне оповідання, мандрівні дяки, ораторське письменство, панегірик, патерик, повчання, послання, редакція, секуляризація, список, травестія, хроніка, шкільна драма, Просвітництво.

Summary

In the process of studying the discipline «History of Ukrainian Literature (including Folklore)» the phenomenon of oral folk art is revealed, the specifics of folklore, its genre system, history and poetics of certain genres are analyzed, features of oral folk art of each historical period are clarified. folklore works on oral folk art in general and certain genres in particular, the interaction of folklore and literature is covered; the main tendencies of the Ukrainian literary process of the XI–XVIII centuries are determined, the historical and cultural peculiarities of the formation of ancient Ukrainian literature are outlined, the best samples of fiction of the specified period are presented, problem-thematic and stylistic features of literary monuments and works of art from Kievan Rus to the end are investigated. Eighteenth century, characterized their relationship with world heritage, established the characteristics of the individual style of artists of the word; consolidated knowledge of literary concepts; emphasis is placed on the critical perception of scientific publications of a tendentious nature, the formation of skills and abilities to analyze works of art and phenomena of the literary process, the development of students' independent views on artistic phenomena.

Also determined national trends in the development of literature in relation to other

literatures are identified, features of interaction and specificity in the Ukrainian and world literary and artistic process are also identified; the historical variability of directions, genres and styles is outlined, knowledge of students about the basic stages of development of the Ukrainian literature during the end of the XVII–XIX centuries is formed; the specifics of genre-style and ideological-artistic features of the Ukrainian and foreign literature of the specified period are clarified; the main aspects of the problems of development of Ukrainian and the world literary and aesthetic thought are revealed; consolidated knowledge of literary concepts; the characteristic features of the individual style of the artists; the immanent features of Ukrainian prose, poetry and drama are analyzed; works of art are studied, taking into account the dynamics of literary and artistic styles, the variability of aesthetic concepts in the history of Ukrainian and world literature, using relevant works on literary studies, literary-critical explorations and artistic texts.

Key words: folklore, syncretism, ancient Ukrainian literature, medieval studies, protographs, apocrypha, hagiographic literature, baroque, burlesque, nativity scene, homiletics, epistle, gospel, interlude, canonical text, Cossack chronicles, compilation, chronicle, chronicle, panegyric, paterik, teaching, message, editing, secularization, list, travesty, chronicle, school drama, enlightenment.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія української та зарубіжної літератури (в т. ч. Фольклор)» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» підготовки бакалаврів спеціальності «014 Середня освіта (Українська мова і література)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: жанрова система фольклору, історія та поетика окремих жанрів, основні тенденції українського літературного процесу XI–XVIII століть, кращі зразки художньої літератури означеного періоду в світовій літературі.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія», «Теоретичні проблеми літературознавства», «Мовознавство», «Історія України», «Психологія».

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія української та зарубіжної літератури (в т. ч. Фольклор)» є ознайомлення студентів з основними тенденціями українського і зарубіжного літературного процесу від найдавніших часів до XVIII століття, дати систематизовані знання з літератури щодо специфіки діяльності чільних представників означеного періоду, опанувати найважливішим історико-літературним і фактологічним матеріалом.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія української та зарубіжної літератури (в т. ч. Фольклор)» є: навчити студентів володіти принципами ідейно-художнього аналізу літературних творів, методологією їх оцінювання; вивчити жанрово-стильові та ідейно-художні особливості літератур відповідного періоду; пов'язати вивчення питань історії літератури з практичною роботою майбутніх викладачів мови і літератури, критиків і літературознавців; сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. *Знає* сучасні філологічні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні; *доводить* конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства і одиницями різних рівнів системи мови, *пояснює* мовний і мовленнєвий матеріал, *вміє* сам і *навчає* учнів користуватися словниками різних типів.

ПРН 2. *Пояснює* особливості розвитку української мови та літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; *порівнює* мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРН 4. *Володіє* навичками аудіювання й створення текстів різних стилів і жанрів та застосовує ці вміння в процесі формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти.

ПРН 5. *Застосовує* різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури; *характеризує* тенденції, етапи і особливості літературного процесу різних країн у різні епохи, визначає світоглядно-естетичну специфіку літературних течій і напрямів; *аналізує* твір за його ознаками і в контексті епохи, *називає* жанрові особливості твору, оперуючи термінологією.

ПРН 6. *Використовує* гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 7. *Володіє* особистісно орієнтованим, діяльнісним, компетентнісним та іншими сучасними підходами до викладання української мови та літератури, застосовує український та міжнародний досвід навчання здобувачів освіти.

ПРН 8. *Вміє* складати конспекти уроків різних типів, у тому числі для проведення у

дистанційному режимі; *оцінює* ефективність навчальних матеріалів та вміє адаптувати їх до конкретного освітянського контексту; *обирає* педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту; *володіє* методами й методиками діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури; *уміє* здійснювати педагогічний супровід.

ПРН 10. *Має* критичне мислення, творчо використовує вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність у процесі формування стратегії саморозвитку та професійного самовдосконалення, знає мовно-літературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.

ПРН 14. *Уміє* критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність усвідомити, критично осмислити й узагальнити досвід національного державотворення; висвітлювати специфіку становлення й розвитку історії України.

ЗК4. Здатність оперувати знаннями, що репрезентують зміст філософії як науки.

ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК7. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК8. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здобувати навички й уміння, необхідні для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК12. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК13. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК14. Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових студіювань у виданнях різної категорії; самостійного провадження науково-дослідницької роботи; репрезентації отриманих результатів на наукових заходах на засадах принципів академічної доброчесності.

II. Фахові:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК 11. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей з особливими освітніми потребами; здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі інклюзивної освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття фольклору, його специфіка. Фактори впливу на розвиток фольклору, його етнічні особливості. «Фольклор» та «фольклористика»: спільні та відмінні ознаки. Проблема періодизації фольклору. Характерні особливості доісторичної та історичної епох. Напрями та школи фольклористики. Проблема збирання та вивчення фольклору. Зв'язки усної народної творчості з художньою літературою. Основні світоглядні системи українського фольклору. Дохристиянські вірування давніх українців: визначальні ознаки анімізму, тотемізму й фетишизму. Розмаїття язичницьких культів, їх зв'язок із доквіллям, особливості проукраїнської міфології. Вплив християнства на розвиток народної словесності. Особливості давньої праслов'янської міфології. Тематична класифікація міфів стародавніх українців.

Тема 2. Жанри фольклору. Жанри пов'язані з міфологією і магією та з календарною обрядовістю. Походження обрядової поезії та її зв'язок із трудовою діяльністю. Жанри календарно-обрядової творчості і художня література. Родинна обрядовість українців. Лірична пісня. Основні наукові дослідження родинної обрядовості українців. Героїчний епос українського народу. Історичні умови та причини появи героїчного епосу. Особливості найдавнішого жанру українського героїчного епосу, характеристика циклів билин. Основні жанрово-стильові ознаки історичних пісень, їх класифікація. Специфіка жанру думи, проблема класифікації українських дум. Народна пареміографія. Дитячий фольклор. Художня природа, жанрові різновиди та класифікація народних паремій. Джерела виникнення та особливості історичного розвитку жанру. Поетика малих жанрів усної народної творчості.

Тема 3. Давня українська література: хронологічних межі, проблема періодизації. Зв'язки усної народної творчості з давньою українською літературою. Оригінальна і перекладна література Київської Русі. Характеристика поняття «українська література». Загальнокультурні виміри становлення та розвитку давньої української літератури. Обсяг та періодизація давнього письменства. Особливості давньої літератури. Оригінальна і перекладна література Київської Русі. Історичні умови виникнення перекладної літератури, її специфічні риси. Жанрова своєрідність перекладної літератури Київської Русі. Біблія як літературна пам'ятка. Тематика та художні особливості «Велесової книги». Ідейно-художня своєрідність літописів княжої доби. «Повчання дітям» Володимира Мономаха. Паломницька література. «Моленіє» Данила Заточника.

Ораторсько-проповідницька проза українського середньовіччя, її художня специфіка. Загальна характеристика ораторсько-проповідницької прози Київської Русі. Провідні жанри. Іларіон Київський – руський філософ, письменник, історик. Композиційні

особливості «Слова про Закон і Благодать» Іларіона. Тематично-художня специфіка творчості Феодосія Печерського. Творчість Кирила Туровського та Кліма Смолятича. Особливості ораторської прози. «Повість временних літ»: композиція та художньо-стильові особливості. Особливості характеротворення образу княгині Ольги. Народнопоетичні легенди та перекази в літописі, їх значення. «Слово о полку Ігоревім». Історична основа літопису. Питання часу, місця написання та авторства твору. Образи «Слова о полку Ігоревім», засоби їх характеротворення. Сучасні дослідження і наукові гіпотези щодо пам'ятки.

Тема 4. Українська література XIII–XVI ст. Українська література пізнього Середньовіччя: джерела, система жанрів. Специфіка літератури пізнього Середньовіччя. Історичні умови розвитку літератури пізнього Середньовіччя. Література другої половини XIII – середини XIV ст. Література другої половини XIV–XV ст. Проблеми дослідження літератури цього періоду. Оригінальна й перекладна література пізнього Середньовіччя. Література «ожидовілих». Серапіон Володимирський, Григорій Цамблак як знакові постаті цієї доби. Паломницький жанр в українській літературі. Ігумен Данило – основоположник української паломницької літератури. Художня своєрідність пам'ятки «Києво-Печерський патерик». Українська латиномовна література.

Українська полемічно-публіцистична література кінця XVI ст. Виникнення і розвиток полемічно-публіцистичної прози. Діяльність Г.Смотрицького, В.Суразького, Г.Смотрицького С.Зизанія. Анонімні твори. «Тренос» М.Смотрицького. Літературна діяльність Іпатія Потія. Літературна спадщина І.Вишенського. Світогляд письменника, його особливості. Історична основа, проблематика «Послання до єпископів».

Тема 5. Поезія та драма XVII–XVIII століть. Художній світ барокової поезії. Київські поетики та риторики. Панегірична поезія раннього бароко. Провідні жанри поезії: панегірик, елегія, епіграми. Художня своєрідність творів Г.Смотрицького. Оплакувальні панегірики як жанровий різновид. Своєрідність твору К.Саковича «Вірші на жалібний погреб...».

Жанрово-тематичні особливості української драматургії XVII–XVIII ст. Ідейно-художня своєрідність драматургії. Інтермедії як форма драматичної творчості. Найдавніші драматичні твори – анонімні інтермедії до драми Я.Гаватовича. Українська барокова драматургія XVII ст. Драма «Алексей человек Божий». П'єса «Слово о збуренню пекла». Особливості сюжету, тема й образи драми. Жанрово-тематичні особливості української драматургії XVIII ст. історична драма Ф.Прокоповича «Володимир»: особливості характеротворення. Тематика й особливості поетики драми невідомого автора «Милість Божа». Барокова образність драми Г.Кониського «Воскресеніє мертвих». Вертепна драма XVIII ст.

Тема 6. Барокова ораторсько-проповідницька проза XVII–XVIII століть. Історичні умови розвитку літератури та культури. Нова проповідницька й публіцистична проза. Ораторсько-проповідницька проза. Використання українськими проповідниками стилю бароко, його характерних рис. І.Гаятовський (трактат «Наука, або Спосіб зложення казання», збірка проповідей «Ключ розуміння»). Л.Баранович. Суспільно-політичні погляди й літературна діяльність. Творчість А.Радивиловського.

Творчий доробок Г.Сковороди у контексті епохи. Огляд життя і творчості. Загальна характеристика філософських поглядів та естетичних засад. Проза Г.Сковороди. Жанрова специфіка прози (трактат, діалог, притча, байка). Ідея спорідненої праці у філософському трактаті «Розмова, звана Алфавіт, чи Буквар світу». Збірка «Байки Харківські». Теоретичні погляди на байки та притчі в передмові до збірки. Художня трансформація філософських ідей у байках «Бджола і Шершень», «Зозуля і Дрізд». Притча «Вдячний Еродій». Педагогічні погляди Г.Сковороди. Теми та художні ідеї притч.

Тема 7. Біблія та світова література. Біблія: склад, автори, час написання. Протохристиянство і давньоримська література («Енеїда» Вергілія, «До Мельпомени» Горация, традиції сатури, «Золотий осел» Апулея). Теми та образи Старого Заповіту в

літературі середньовіччя. Образи Старого і Нового Заповітів в літературі епохи Бароко. Проблема віри та відданості: від Євангелія до творчості поетів-романтиків. Українські видання Святого письма.

Тема 8. Антична байка (творчість Федра і Езопа в порівняльному аспекті). Байки Езопа: джерела, композиційні особливості, «езопівська мова». Ідейно-художній аналіз байок Езопа: «Вовк та Ягня», «Крук і Лисиця», «Хліборобові діти», «Хлібороб і Змія», «Мурашка і Цикада». «Езопівські» та оригінальні байки Федра. Джерела байок Федра «Сократ і Раб», «Помпей і Воїн», «Про Тіберія Цезаря і його Прислужника», «Симонід, врятований богами». Образ Езопа в байках Федра. Традиції «езопівської байки» у світовій та українській літературі.

Тема 9. Загальна характеристика літератури (філософська база, основні світоглядні чинники, естетика, поетика). Героїчний епос. Куртуазна лірика. Лицарський роман. Міська середньовічна література. Поезія вагантів та голіардів. Специфіка середньовіччя. Світогляд середньовічної людини. Ставлення середньовіччя до жінки. Література періоду зрілого феодалізму. Творчість трубадурів, труверів, мінезингерів. Лицарська поезія. Поезія вагантів. Попередники Данте. Гвідо Гвініцеллі та Гвідо Кавальканті.

3. Рекомендована література

Базова

1. Береза І. Ю., Руссова В. М. Історія української літератури (Давня література): навч. посіб. Миколаїв: ЧДУ ім. Могили Петра, 2011. 168 с.
2. Білоус П. Історія української літератури XI–XVIII ст.: навч. посіб. Київ: Академія, 2009. 424 с.
3. Білоус П. В., Білоус О. П. Українська література XI–XVIII ст.: навч. посіб. для самостійної роботи студента. Київ: Академія, 2010. 360 с.
4. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. Т. 1. К.: Либідь, 1993. 392 с.
5. Давиденко Г.Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII- XVIII століття: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2007. 292 с.
6. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури XIX ст. Київ, 2007. 518с.
7. Давня українська література. Київ : Центр учб. літератури, 2018. 450 с.
8. Давня література: курс лекцій із дисципліни «Фольклор і давня література» / укладач Г. П. Калантаєвська. Суми : Сумський державний університет, 2015. 71 с.
9. Давня українська література: словник-довідник / авт.-уклад. Б. Білоус, П. Білоус, О. Савенко; за ред. П. Білоуса. Київ : Академія, 2015. 208 с.
10. Данькевич Ю В., Курило Л. М. Давня українська література, нова українська література, новітня українська література: Навчальний посібник. Луганськ: «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2010. 224 с.
11. Історія української літератури: у 12. Т. 2: Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.). Київ : Наукова думка, 2014. 840 с.
12. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX ст.: Підручник / За ред. О.А.Галича. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 392 с.
13. Історія української літератури XIX ст.: У 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. акад. М.Г.Жулинського. К.: Либідь, 2005. 656 с.
14. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XXI століття. У 10-ти томах: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий центр «Академія», 2015. 576 с.
15. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст.: Доба романтизму: Підруч. Тернопіль: Навч. книга - Богдан, 2001. 416 с.
16. Новик О. Історія української літератури (давньої): навч. посіб. для ВНЗ; Бердян. держ. пед. ун-т ; Ін-т філології. Київ : Центр учб. літ., 2016. 224 с.
17. Руссова В. Барокові джерела української літератури XIX-XXI ст.: практикум. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. 68 с.

Додаткова

1. Баган О. Памва Беринда – символічна постать Галичини. *Дивослово*. 2019. № 4. С. 61–63.

2. Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: монографія. Київ : Академвидав, 2004. 368 с.
3. Білоус П. Давня українська література: засіб пізнання і виховання чи мистецтво слова? *Дивослово*. 2017. № 2. С. 12–15.
4. Білоус П. Міф про «древнерусскую» літературу: термінологія та ідеологія. *Слово і час*. 2016. № 4. С. 35–40.
5. Білоус П. Постколоніальна рецепція української літератури періоду Київської Русі. *Слово і час*. 2015. № 3. С. 87–90.
6. Білоус П. Походження української літератури. *Дивослово*. 2017. № 10. С. 49–52.
7. Білоус П. В., Білоус О. П. Українська література XI–XVIII ст.: навч. посіб. Київ : Академія, 2009. 424 с.
8. Білоус П. В., Білоус О. П. Українська література XI–XVIII ст.: навч. посіб. для самостійної роботи студента. Київ: Академія, 2010. 360 с.
9. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. К., 2003. 632 с.
10. Даниленко М. Реймське Євангеліє як визначальна пам'ятка оригінальної літератури Київської Русі [Електронний ресурс]. *Актуальні питання культурології*. 2017. Вип. 17. С. 6–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apkant_2017_17_5.
11. Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть. Кн. 2: Література високого Середньовіччя (988–1240); Література пізнього Середньовіччя (1240 – середина XV ст.) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. Київ : Аконіт, 2002. 802 с.
12. Золотухін А. Таємниці «Слова о полку Ігоревім» : довідник прихованих текстів першоджерел Київської Русі. Т. 1. Миколаїв : [б. и.], 2018. 432 с.
13. Ісіченко Ігор, Архієпископ. Історія української літератури: епоха Бароко (XVII – XVIII ст.). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Святогорець, 2011. 568 с.
14. Корпус типових навчальних програм літературознавчого циклу: методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2020. 123 с.
15. Корпус навчально-методичних матеріалів до дисциплін літературознавчого циклу: навчально-методичний посібник / за заг. ред. І. Родіонової. Миколаїв, 2020. 355 с.
16. Левченко Н. Біблійна герменевтика в давній українській літературі в межах канону та поза ним [Електронний ресурс]. // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Філологія*. 2018. Вип. 78. С. 15–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2018_78_4.
17. Левченко-Комісаренко Т. Життєвий шлях і творчий доробок Антонія Радивиловського. *Слово і час*. 2016. № 9. С. 79–91.
18. Мороз З. Від шкільної драми до комедії: Дослідження. П'єси. К., 2004. 302 с.
19. Пелешенко Ю. Південнослов'янські та західні впливи в киеворуському письменстві. *Слово і час*. 2016. № 8. С. 90–94.
20. Сліпушко О. Перша державно-літературна декларація Русі-України: до 980-ліття написання «Слова про Закон і Благодать» Іларіона. *Слово і час*. 2017. № 6. С. 23–28.
21. Таранець В. Велесова книга (історико-лінгвістичне дослідження): монографія. Одеса : Вид-во КП ОМД, 2015. 173 с.
22. «Тренос» Мелетія Смотрицького в діалозі із сучасністю. *Слово і час*. 2016. № 7. С. 34–46.
23. Цілина М. Принципи номінації перекладних літературних пам'яток періоду Київської Русі. *Українська мова і література в школах України* : щомісячний науково-методичний та літературно-мистецький журнал. 2015. № 7/8. С. 44–47.
24. Шевченко-Савчинська Л., Балашов К. Давня література: з полону стереотипів. Київ : «Медієвіст», 2012. 114 с.

25. Шевченко-Савчинська Л. Латиномовна проза України кін. XVI – поч. XIX ст. як джерело історичних відомостей. *Slavica Slovaca*, 2013. 218 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: самостійна робота студента, створення індивідуального мультимедійного проєкту, презентацій, контрольна робота.